

НІМЕ КІНО ЯК ДЖЕРЕЛО ТВОРЧОСТІ ДЛЯ ДИЗАЙНЕРА ОДЯГУ

Лагода О. М., канд. мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну
Бордунос А. С., Онученко С. С., магістранти кафедри дизайну
Черкаський державний технологічний університет

Анотація. Дана публікація розглядає німе кіно як історико-культурологічне явище ХХ століття. Автори виявляють і характеризують процес формування його жанрів, відповідних їм чоловічих та жіночих образів, що використовуються в сучасному дизайні як джерела творчості.

Ключові слова: німе кіно, джерела творчості, сучасний дизайн.

Аннотация. Лагода О. Н., Бордунос А. С., Онученко С. С. Немое кино как творческий источник для дизайнера одежды. Данная статья рассматривает немое кино как исторически-культурологическое явление XX века. Ее авторы выявляют и дают характеристику процессу формирования жанров, соответствующих им мужских и женских образов, которые используются в качестве источников вдохновения в современном дизайне.

Ключевые слова: немое кино, творческие источники, современный дизайн.

Annotation. Lagoda O.N., Bordunos A.S., Onuchenko S.S. Mute cinema as source of inspiration for the designer of clothes. This article examines the mute cinema as the phenomenon is in history and culture of XX ages. Authors describe the process of forming of his genres. Give description masculine and womanish appearances which inspire modern designers.

Keywords: mute cinema, creative source, modern designers.

Постановка проблеми. Покази провідних дизайнерів світу в останнє десятиліття демонструють значний інтерес до спадку кінематографу різних періодів його розвитку – особливостей одягу, макіяжу, зачісок, їх

колеристичного вирішення. Інтерпретація кінообразів провокує виникнення модних тенденцій щодо одягу та модної індустрії в цілому. Дана обставина підтверджує актуальність обраної теми як джерела творчості для дизайнера та спонукає до більш глибокого дослідження німого кіно як естетико-культурологічного явища ХХ століття. Дослідження виконується в рамках магістерської роботи за темою: «Образи німого кіно в сучасному проектуванні костюма», що проводиться спеціалізацією «Художнє моделювання одягу» кафедри дизайну Черкаського державного технологічного університету.

Огляд і аналіз існуючих джерел про німе кіно, як явище в культурі ХХ століття засвідчує, що воно висвітлене з позицій історії виникнення та розвитку, винаходу та вдосконалення технічних засобів [1, с. 6-31; 2; 3, 208-211.], опису домінуючих сюжетних композицій [4; 5, с. 5-60.]. Окремі публікації розглядають вплив німого кіно на формування стилю життя, тенденцій моди в одязі, смакових і ціннісних орієнтирів у 1895-1927 рр. Наприклад, в своїй монографії Ш. Зеленг [6, с. 182-192.] розкрила зміст наслідування кутюр'є та модними Домами в їх костюмах стилістики, яка склалася внаслідок розвитку кіномистецтва в перші роки його існування. Нею описано, які кутюр'є розробляли одяг безпосередньо для акторів, і які саме його елементи знайшли пізніше відображення в колекціях, орієнтованих на широке коло споживачів.

Існують публікації біографічного характеру, котрі, розкриваючи зміст творчої діяльності акторів-ідолів – легенд кіно, змальовують їх стиль життя, манери поведінки, пристрасті, вподобання, образно-стилістичні характеристики особистості – яскравого представника свого часу [4, 7-9].

Проаналізовані джерела дозволяють провести певну класифікацію щодо висвітлення в спеціальній та науково-популярній літературі явища німого кіно на основі різних підходів його сприйняття та розуміння: історичного, культурологічного, технічного, мистецтвознавчого, психологічного. Однак, вони демонструють недостатню висвітленість, відсутність аналізу образів німого кіно, їх сюжетно-стилістичних та емоційно-психологічних характеристик, що підкреслює актуальність і своєчасність визначеної тематики дослідження та сприяє формулюванню **мети і завдань** у вказаній роботі.

Стаття виконана за планом НДР ЧДТУ.

Виклад основного матеріалу. Як зазначалося вище, у світовій дизайнерській практиці вже відомі приклади використання здобутків кінематографу, зокрема періоду німого кіно. Зазвичай, вони знаходять відображення в проектуванні костюма, в побудові сюжетів модних показів – дефіле, в образно-стилістичному прочитанні колекцій, у рекламі (Рис. 1-4).

Одним із завдань дослідження постає необхідність виявлення особливостей образів німого кіно, які залежні від притаманних йому сюжетів. Традиційними для раннього німого кіно були наступні сюжети: прибуття потягу на станцію, вихід працівників з фабрики, сніданок дитини, хвилі моря, руйнування стіни. Вони мали виключно документальний характер, були короткі, кількахвилинні, відображали реальні події та сцени з життя людей.

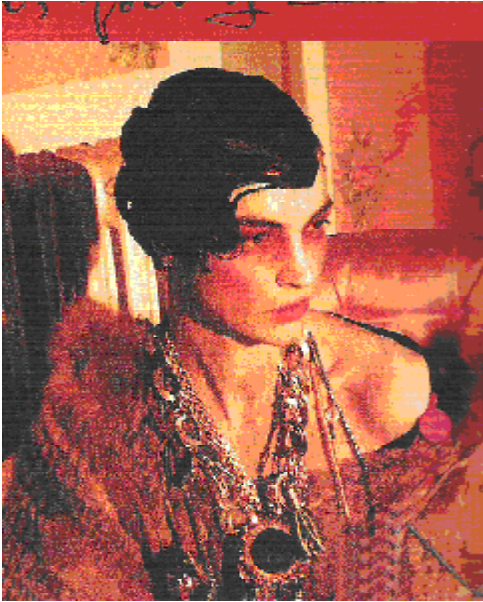

Рис. 1. Реклама колекції осінь-зима 2008 дизайнера D.Galliano

Рис. 2. Реклама колекції осінь-зима 2008 дизайнера Jil Sander

Рис. 3. Реклама колекції осінь-зима 2008 дизайнера Missoni.

Рис. 4. Моделі з колекції 2008 року відродженого Дому моди Irfe.

Проте, не зважаючи на надзвичайно обмежену кількість технічних і виражальних засобів, автори стрічок прагнули викликати у глядача сильні емоційні переживання за рахунок різноманітних композиційних прийомів побудови кадру. Внаслідок чого з'явилося постановочне кіно, котре використовувало нові технічні та естетико-психологічні засоби виразності. Серед них можна виділити наступні: виразність крупних планів, глибоке розуміння ролі деталей, вміле використання композиції кадру для підкреслення психологічного стану героїв, розмаїтість можливостей знімальної техніки – наїзди, напливи, затемнення, використання принципів ритмічності в монтажних побудовах, використання камери, закріпленої у різний спосіб, панорамна зйомка, «метод Юфтана», метод суб'єктивної камери і конфлікт крупних планів. Естетико-психологічні засоби виразності підкреслювали образність героя, його емоційно-психологічний стан. Наприклад у сюрреалістичному фільмі «Кабінет доктора Калігарі» Р. Віне (1920 р.) використовувалися: гіперболізована жестикуляція, графічно гостра лінійна пластика і міміка, грим, нанесений різкими мазками. Великі очі актора додатково збільшувала темна тінь. Його щільний темний одяг – чорне трико, – також сприймався сюрреалістично. Вказані засоби сприяли урізноманітненню сюжетів. З'явилися комедійні, драматичні, мелодраматичні, пригодницькі, історичні, біблійні сюжети, фільми-фесрії, фільми-погоні, фільми жахів. Кожен з них надалі сприяв формуванню окремих жанрів кіно. Відповідно до жанру створювалися характерні образи, які наповнювалися стереотипними характеристиками кінематографічного героя. Важливо, що емоційно-психологічні характеристики візуалізовувалися через зовнішність актора: міміку, пластику, макіяж, типаж тощо. В результаті чого німе кіно відоме своїми провідними акторами: трагіками – Аста Нільсен, коміками – Чарлі Чаплін, героями-коханцями – Рудольфо Валентино, спокусницями – Теда Бара.

В образі кожного з героїв, поряд з гримом та манерою рухатися, визначальну роль відігравав костюм. Враховуючи особливості чорно-білого німого кіно домінантними в ньому слугували саме чорний та білий кольори, яким надавали символічних значень на зразок «позитивний», «негативний». Нейтральна тональність сірого могла в різних ситуаціях набувати різноманітних значень: посилювати трагізм чорного або пом'якшувати ідеалізацію білого. Ахроматичність палітри одягу для акторів німого кіно в 20-ті роки вплинула на формування тенденцій моди і стилю завдяки творчості таких кутюр'є як Мадлен Віоне, Жан Пату, Коко Шанель.

Висновки. Виняткова образність німого кіно, яка завдяки специфічним засобам набувала особливих символічних значень, сприяла розробці дизайнерами арсеналу притаманних тільки їм характеристик. В такому контексті саме образи німого кіно складають інтерес в якості джерела творчості, асоціація з яким може дати плідний результат в проектуванні костюма, а їх емоційно-психологічні характеристики можуть стати предметом подальших досліджень.

Література:

1. Паркинсон Д. Кино / Д. Паркинсон // Оксфордская библиотека. – М.: РОСМЕН, 1996. – С. 6-31.
2. Теплиц Е. История киноискусства 1895-1927. Том 1. / Е. Теплиц. – М.: ПРОГРЕСС, 1968. – 336 с.
3. Энциклопедический словарь юного зрителя. – М.: Педагогика, 1989. – С. 208-213.
4. Мусский И.А. 100 великих актеров / И. А. Мусский. – М.: ВЕЧЕ, 2006. – 528 с.
5. Мусский И. А. 100 великих зарубежных фильмов / И. А. Мусский. – М.: ВЕЧЕ, 2006. – 480 с.
6. Зеленг Ш. Мода. Век модельеров 1900-1999 / Ш. Зеленг. Кцпн: Кцпеманн, 1999. – 653 с.
7. Иванова В. Чаплин / Искусство // №19 (283) 1-15 октября 2003. – С. 2-4
8. Сидор-Гібелинда О. Шалений Макс: на ріках європейських / КІНО-КОЛО // №21 весна 2004. – С. 78-83.
9. Головской В. Звезды немого кино / В. Головской. – М.: Искусство, 1968. – 240 с.

Надійшла до редакції 27.01.2009